

Горенко Д.С., аспірант,
 Національний технічний університет України
 «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ВЗАЄМНИЙ ВПЛИВ ГРУП ЕЛЕМЕНТІВ В ЛОКАЛЬНИХ СИСТЕМАХ ЕЛЕКТРОЖИВЛЕННЯ

Вступ. Розглядаючи локальні системи електроживлення (ЛСЕ) в межах розвитку концепції Smart Grid виникає потреба оцінки електромагнітної сумісності. Оскільки основні критерії якості електроенергії не дають можливості адекватно оцінити вплив окремих елементів (груп елементів) на роботу ЛСЕ, а також на її складові, необхідно обрати або виділити такі критерії, які це дозволять [1, 2].

Метою даного дослідження є аналіз взаємних впливів елементів (груп елементів) на елементи (групи елементів) в ЛСЕ, а також визначення основних критеріїв для оцінки взаємних впливів.

Матеріали дослідження. Для даного дослідження було обрано ЛСЕ, макромодель якої зображено на рисунку 1, та виділено умовно три групи об'єктів: $\{A\}$ – домінуюча група генераторів електроенергії, $\{B\}$ – група, що може генерувати та споживати електроенергію та $\{C\}$ – пасивні споживачі.

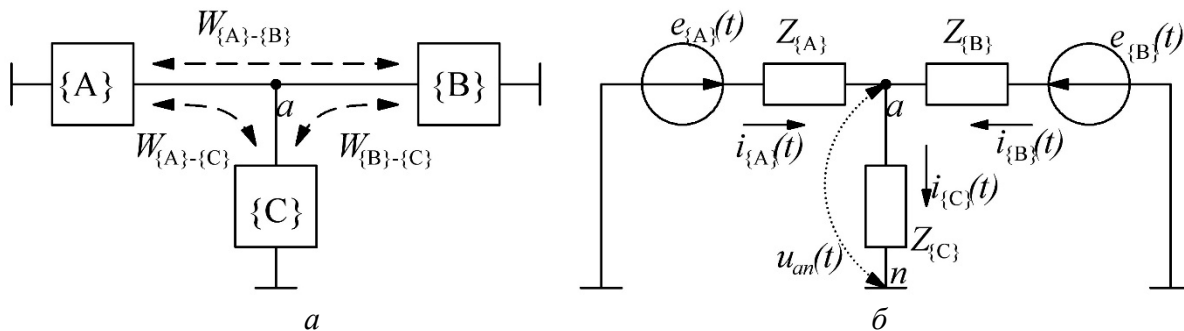

Рисунок 1 – Макромодель ЛСЕ з виділеними трьома групами елементів

Кожна група елементів описується відповідними умовно еквівалентними параметрами $e_{(i)}(t)$, $Z_{(i)}$. У вузлі a створюється напруга $u_{an}(t)$. За допомогою відомих методів ТОЕ (методу накладання, контурних струмів і т.п.) визначаються струми, що протікають в ланцюгах макромоделі (рисунок 1б) $i_{\{A\}}(t)$, $i_{\{B\}}(t)$, $i_{\{C\}}(t)$. Взаємний вплив груп елементів ЛСЕ доцільно визначати з врахуванням обмінної потужності (1) [2, 3]:

$$Q_{\text{об.}\{i\}} = \frac{1}{T} \int_0^{t^+} u_{an}(t) i_{p,\{i\}}(t) dt, \quad (1)$$

де $i_{p\{i\}}(t) = i_{\{i\}}(t) - i_{a\{i\}}(t)$ – реактивна складова струму в i -му ланцюзі ЛСЕ;
 $i_{a\{i\}}(t) = u_{an}(t) P_{\{i\}} / U^2$ – активна складова струму в i -му ланцюзі ЛСЕ; $i_{\{i\}}(t)$ – повний струм в i -му ланцюзі ЛСЕ; $P_{\{i\}} = \frac{1}{T} \int_0^T u_{an}(t) i_{\{i\}}(t) dt$ – активна потужність творена i -ю групою; $U = \sqrt{\frac{1}{T} \int_0^T u_{an}(t)^2 dt}$ – діюче значення напруги у вузлі a .

Потужність, що характеризуватиме обмінні процеси у вузлі a між групами елементів ЛСЕ $\{A\}$, $\{B\}$ та $\{C\}$, визначається за формулою (2) [2]:

$$Q_{\text{ОБ}} = \sum_{i=1}^n Q_{\text{ОБ.}\{i\}} = Q_{\text{ОБ.}\{A\}} + Q_{\text{ОБ.}\{B\}} + Q_{\text{ОБ.}\{C\}}. \quad (2)$$

Відповідно доля впливу i -ої групи елементів на ЛСЕ визначається за формулою (3):

$$\Delta_{\{i\}} = \frac{Q_{\text{ОБ}}}{Q_{\text{ОБ.}\{i\}}}, \text{ в.о.} \quad (3)$$

Визначимо як залежатиме доля впливу окремих груп при зміні параметрів групи пасивних споживачів $\{C\}$, для цього запишемо комплексному вигляді $Z_{\{C\}} = |Z| e^{j\varphi}$ та окремо змінюватимемо $|Z|$ та φ . Відповідні графічні залежності зображено на рисунку 2.

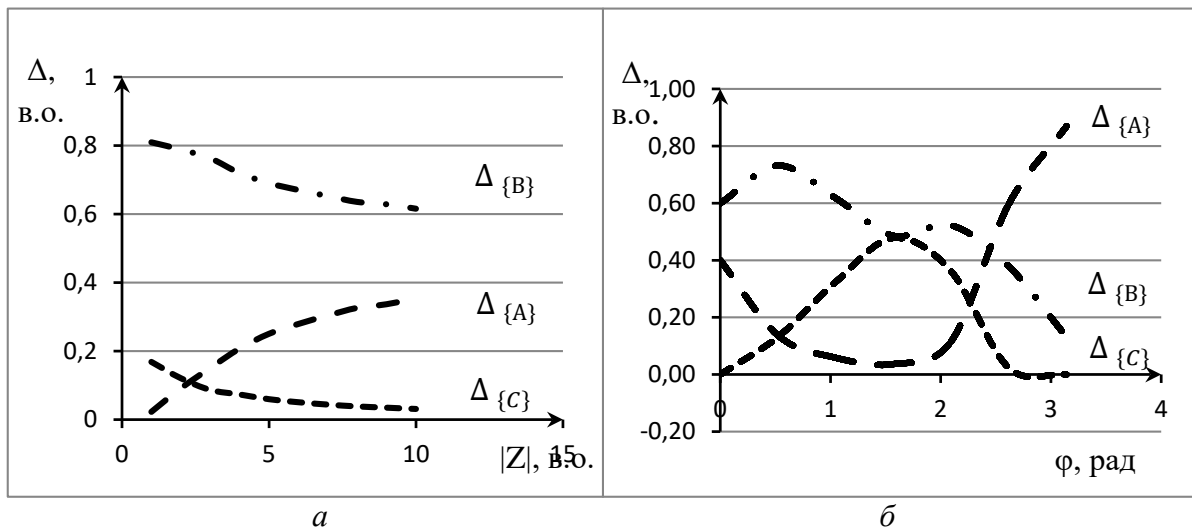

Рисунок 2 – Залежності долі впливу груп елементів на ЛСЕ при зміні модуля та аргументу пасивної групи $\{C\}$

Рисунок 2а демонструє, що при зростанні $|Z|$ для впливу групи $\{C\}$ навпаки зменшується, тим самим збільшуючи долю перерозподілу взаємообміну енергією між групами $\{A\}$ та $\{B\}$. Не дивлячись на те, що група $\{A\}$ є домінуючою ($E_{\{A\}} > E_{\{B\}}$) для впливу групи $\{B\}$ на систему є більшою. При зростанні $|Z|$ доля впливу групи $\{B\}$ знижується, а групи $\{A\}$ зростає. Залежності долі впливу на ЛСЕ від фази φ є нерівномірними, це можна пояснити початковим внеском зсувів фаз напруги окремих груп.

Висновки. Отже, виділений критерій для визначення долі впливу елементів (груп елементів) на елементи (групи елементів) ЛСЕ дає змогу адекватно оцінити взаємний вплив груп елементів. Крім того, даний коефіцієнт можна використовувати в якості додаткового коефіцієнту при визначенні рівня несиметрії.

Список використаної літератури

1. Гамм А.З., Голуб И.И. Адресность передачи активных и реактивных мощностей в электроэнергетической системе / Электричество. – 2003. – №3. – С. 9–16.
2. Денисюк С.П., Горенко Д.С. Обмінні процеси в трифазних автономних системах електроживлення // Праці Інституту електродинаміки НАН України. – 2016. – № 45. – С. 9–15.
3. Denysiuk S., Horenko D. Analysis of exchange processes during parallel operation of wind electric units // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. – 2016. – № 4(82). – С. 26–32.